آرمان ملی
armanmeli.ir
سال پنجم
شماره ۱۵۴۲
پنجشنبه
۱۴۰۲•۰۲•۱۴
۱۳ شوال ۱۴۴۴ / ۰۴ مه ۲۰۲۳

ذره‌بین

ضرغامی: خر مسئولیت را به‌وری سوار می‌شویم

ورود جانوران به ادبیات سیاسی!

خر در ادبیات آمریکا به رسمیت شناخته شده و نماد حزب دموکرات است

آرمان ملی: ادبیات سیاسی برخی دولتمردان مورد نقد است. آنها از عبارات و کلماتی استفاده می‌کنند که بیان آنها از سوی دولتمردان پسندیده و قابل قبول نیست. مانند وزیر میراث گردشگری که دیروز گفت: «من از ادبیاتی که در مورد خر سواری مطرح کردند نمی‌خواهم استفاده کنم، ولی بعضی از این بناها تبدیل به سگدونی شده است. من در صفحه خودم جاهایی را نشان دادم که یک بنایی ۱۰۰ ساله است و یک زمانی کاروانسرا بوده یا محلی بوده در کوچه پسکوچه‌های شهرهای مختلف، درب را که باز کرده‌ایم سگ‌ها پارس کرده‌اند و مجبور شدیم برویم پشت‌بام همسایه و از آنجا محل را ببینیم. نباید اینطور باشد مدیران ما نباید صرفا شرایط را توصیف کنند، مدیران ما باید راه‌حل بدهند.» ۳۱ فروردین هم ضرغامی، وزیر میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری در گزارش خبری «۲۰:۳۰» با موضوع ارزیابی مقامات دولتی از این جمله رئیس‌جمهور که «هیچ‌کدام از مدیران دولتی چک سفید دریافت نکرده‌اند»، اظهار داشت: «مسئولان باید خر مسئولیت را به‌وری سوار شوند که هر وقت به آنها گفتند بپرید پایین، بپرند پایین!... حتما، پخش کنید.» باردیگر ضرغامی گفته بود: «در برنامه‌ای آقای قرائتی گفت: آقایی دعا می‌کرد یک داماد «خرپول» خدا بهش بده ۵۰ درصد قضیه، حل شده بود. «خر» بود اما پول نداشت. «خرزور»، «خرپول» و «خرخوان» در ادبیات عامیانه وجود دارد من خودم از «خرخوان» خیلی بدم می‌آید در حالی که همیشه شاگرد اول بودم ولی از اینکه می‌دیدم کسی یکسره کتاب در دست دارد خرخوان بود کلا خوشم نمی‌اومد. کلمه خر یک کلمه‌ای است که خیلی از حرف‌ها را می‌شود با آن انتقال داد. پرسیدند آقا اگر رئیس‌جمهور بخواهد کسی را عوض کند بکند، بکنه؟ گفتم رئیس‌جمهور حق دارد هر کسی را خواست عوض کند همه ما «خرمسئولیت» هستیم، باید «یک‌وری» بشینیم و هر وقت گفتند بپر پایین بدون معطلی بپریم پایین... به‌خاطر این کلمه از رئیس‌جمهور، «تذکر» نگرفتم.» از سوی دیگر، عبدعلی ناصری، مدیرعامل شرکت «هفته‌تپه»، شنبه، نهم اردیبهشت در گفت‌وگو با «ایرنا»، در پاسخ به شرایط مالکیت این شرکت اعلام کرد: ««خر» مال کسی است که سوارش می‌شود، سوار «خر» شده‌ایم و پیاده هم نمی‌شویم. هفت‌تپه را اول نخواهیم کرد.»

مهاجرانی هم گفت

یک خبرگزاری در تحلیل این ادبیات‌ها به گذشته رجوع کرد و نوشت: «عطاا... مهاجرانی، وزیر ارشاد دولت اصلاحات در جریان استیضاح سال ۷۸ خود مبنی بر اینکه «وزیر ارشاد شدم چون در کودکی «شیرخر» خوردم»، مورد توجه قرار گرفت و بازتاب فراوانی داشت. هرچند، مهاجرانی، از گردنه استیضاح با موفقیت عبور کرد و تاکنون، زندگی سیاسی پر فراز و نشیبی را پشت‌سر گذاشته اما «شیرخر» بیان شده از سوی وی، از جمله کنایه‌های پرتکرار در ادبیات منقدان او با هر گرایشی بود و هنوز نیز گاه و بی‌گاه، دستمایه طعنه منتقدانش قرار می‌گیرد.»

خر در ادبیات سیاسی آمریکا

البته خر در کشورهای دیگر معنی بدی ندارد. در هر دوره از انتخابات ریاست‌جمهوری آمریکا، تصاویر خرها و فیل‌ها در کاریکاتورهای سیاسی و فضای مجازی نشان داده می‌شود. خر، نماد دموکرات‌ها و فیل نماد جمهوری‌خواهان شالوده فرهنگ بصری آمریکا و به اندازه سانتا کلاوس (بابا نوئل) و عمو سام شناخته‌شده هستند. نام کاریکاتوریستی که خرها و فیل‌ها را به سیاست آمریکا وارد کرد، توماس نست(Thomas Nast) زاده بیست‌وهفتم سپتامبر ۱۸۴۰ و درگذشته هفتم دسامبر ۱۹۰۲ بود. او درطول دوره حضور خود در هفته‌نامه هارپر، از سال ۱۸۶۲ تا ۱۸۸۶، نخستین کاریکاتوریست بزرگ سیاسی آمریکا و یکی از طنزپردازان سختگیر، بی‌رحم و خشن بود. برخی گفته‌اند کلمه nasty که معانی‌ای از قبیل تندخو، خشم‌آلود، پردرد، سخت، ناگوار و... دارد) از نام خانوادگی این هنرمند گرفته شده است؛ اگرچه این تقریبا درست نیست، اما با نگاهی به کاریکاتورهای او می‌توان متقاعد شد که چنین است! مورخان ادعا کرده‌اند نست- که در دهه‌های ۱۸۴۰ و ۵۰ در شهر نیویورک بزرگ شد- در کودکی با خشونت، آزار و زورگویی وحشیانه روبه‌رو بود. در واقع، دو موضوعی که در زندگی حرفه‌ای او وجود دارد، به دیده تمسخر و تحقیر نگریستن قلدران و زورگویان در هر شکل و اندازه و همدردی و غمخواری نسبت به قربانیان آنان است.

بررسی پیشنهاد ادغام وزارت نفت با آموزش‌وپرورش در گفت‌وگوی «آرمان ملی» با جواد امام

اظهارات غیرکارشناسی مسئولان، معدل فکری دولت و مجلس را نشان می‌دهد

پیشنهاد ادغام آموزش‌وپرورش و نفت خنده‌دار است

آرمان ملی- حمید شجاعی: با تشکیل دولت دهم شاهد بدعتی ناصواب از سوی دولت وقت بودیم که بعدها مضرات و زیان‌های آن بسیار واضح و مشهود در جامعه و کشور بروز و ظهور کرد. بدعتی تحت عنوان ادغام وزارتخانه‌ها؛ چنانکه در این راستا وزارت صنایع و معادن با وزارت بازرگانی ادغام شد، وزارت راه و ترابری با مسکن و شهرسازی و وزارت رفاه، کار و امور اجتماعی و تعاون نیز ادغام شدند. این در شرایطی است که توجیه مسئولان وقت چابک‌سازی دولت بود که در نهایت نیز محقق نشد. اما اخیرا حمیدرضا حاجی‌بابایی؛ رئیس کمیسیون برنامه و بودجه مجلس اظهاراتی در مورد ادغام وزارتخانه‌ها داشته که با واکنش‌های بسیاری روبه‌رو شده است. جایی که وی خیلی جدی صحبت از ادغام وزارت آموزش‌وپرورش و وزارت نفت کرده تا بدین‌صورت هزینه‌های آموزش و پرورش نیز تامین شود. حال پرسش اینجاست که اساسا این ۲ وزارتخانه به لحاظ کارکردی چه ارتباطی با یکدیگر دارند؟ و قرار است ادغام این دو وزارتخانه چه مشکلی از مشکلات کشور را حل کند؟ اینکه صرفا وزارت نفت حامی مالی فرهنگیان باشد کفایت خواهد کرد؟ این پرسش‌ها همه یک دال‌محوری دارند و آن هم اینکه برخی نمایندگان یا در مقاطع دیگر مدیران دولتی در یک جایگاه حقوقی نظراتی را بیان می‌کنند که به‌جز دستاویز و دستمایه طنز قرارگرفتن در شبکه‌های اجتماعی آورده و دستاورد دیگری ندارد. البته حاجی‌بابایی در جای دیگری نیز گفته تلاشی برای وزیرشدن نمی‌کند اما اگر از او بخواهند وزیر شود رد نخواهد کرد و اگر این گفته را در کنار دیگر اظهارات قرار دهیم شاید بتوان یک قرابت معنایی و موضوعی پیدا کرد. به‌هرحال به‌نظر می‌رسد نمایندگان مجلس اگر به فکر مسائل مهم‌تری باشند و حل مشکلات اقتصادی را از طریق پاسخگو کردن دولت پیش ببرند موفقیت بیشتری حاصل خواهند کرد. در این خصوص «آرمان‌ملی» با «جواد امام»، دبیرکل حزب مجمع ایثارگران اصلاح‌طلب به گفت‌وگو پرداخته که در ادامه می‌خوانید.

برخی اظهارات و رویکردها از سوی برخی افراد نشان‌دهنده عدم فکر رو به جلو و پویاست؛ اساسا نوع اظهارات برخی نمایندگان یا مدیران دولتی که دستاوردی ندارد و بعضا هزینه‌ساز هم شده را چطور ارزیابی می‌کنید؟

اظهارات آقای حاج‌بابایی خیلی روشن است و معدل دولت و مجلس را نشان می‌دهد. کسی که دوره‌ای نیز در وزارت آموزش‌وپرورش حضور داشته گویی تشخیص نمی‌دهد که جایگاه آموزش‌وپرورش کجاست و جایگاه یک بنگاه اقتصادی کجاست و فکر می‌کند چالش‌های امر آموزش‌وپرورش و تربیت در این سطح با ادغام یک بنگاه اقتصادی قابل حل است. این بهترین معدل مجلس و دولت است که برای برون‌رفت از مشکلات نظام آموزشی و تربیتی کشور تز داده است. البته پایه تمام مشکلات از آموزش‌وپرورش است و تمام ضعف‌های جامعه ناشی از عدم توفیق و کارآمدی نظام آموزشی ماست. آقای حاجی‌بابایی راهکار دادند که اگر وزارت آموزش‌وپرورش و نفت ادغام شوند تمام مشکلات حل می‌شود. یعنی نه فکر و تجربه و ایده جدیدی می‌خواهد و نه اساسا دنبال این است که مشکل کجاست. قاعدتا امروز ناکارآمدی دولت و مجلس به‌وضوح دیده شده است.

برخی معتقدند کابینه دولت سیزدهم از آن ابتدا با برخی مشکلات و ناکارآمدی‌ها مواجه بوده و مجلس نیز که امروز از در تقابل و استیضاح وارد شدند در تناقضی آشکار از ابتدا رویکردهای حمایتی و دعوتی نسبت به دولت داشته‌اند و امروز به اینجا رسیدند؛ تحلیل شما از این مساله چگونه است؟

به‌نظر من ناکارآمدی از ابتدا بوده چون نگاه گزینشی در برخی ارکان ساختار مثل دستگاه اجرایی و مجلس وجود دارد و تا مادامی که تجدیدنظر نشود اگر نخواهیم بپذیریم که نیازمند اصلاح و تغییر هستیم این روند ادامه خواهد داشت. البته برخی پیشنهاد می‌دهند که بیشتر کابینه باید استعفا بدهد. در حالی که اگر حتی آقای رئیسی هم استعفا دهد همین دور ادامه پیدا خواهد کرد و قرار نیست اتفاق جدیدی بیفتد لذا تا زمانی که اعتماد مردم برنگردد و ما تجدیدنظر نکنیم با این تغییرات اتفاق رخ نخواهد داد. هر چند که امروز معدل دولت آقای رئیسی پایین‌تر از دولت آقای احمدی‌نژاد است.

فکر می‌کنید در شرایط حاضر فضا برای بازگشت به مردم و اصلاح قوانین، ساختار و فرآیندها مهیاست؟

شرایط برای این مساله فراهم است اما اراده نیست والا شرایط بهتر از اینکه اکثریت مردم این مهم را مطالبه می‌کنند؟ متاسفانه ناکارآمدی که موجب نارضایتی در جامعه شده ایجاب می‌کند که یک تجدیدنظری صورت بگیرد.

با توجه به انتخابات مجلس در پایان سالجاری اقدامات دولت و مجلس در نوع نگاه مردم چه میزان موثر واقع خواهد شد؟

من معتقدم تاثیر خاصی ندارد و آنقدر مشکلات افزایش پیدا کرده که با یک اقدام سمبلیک نمایشی آن هم به‌خاطر اینکه در سال انتخابات قرار داریم و نمایندگان و چهره‌های سیاسی به‌دنبال جلب رضایت و رای مردم هستند بعید است که مردم نسبت به نمایندگانی که تاکنون نتوانستند شعارهای داده را محقق کنند و از آن کارآیی لازم برخورد نبودند به این سرعت نظر خود را تغییر دهند.

در دولت‌های نهم و دهم شاهد ادغام چند وزارتخانه بودیم که اکنون بعد از گذشت ۲ دوره بازهم همان جریان فکری اما در جهت معکوس شکل گرفته است؛ اساسا این نوع رویکردها را چگونه می‌توان توجیه کرد؟

من معتقدم که اینها اقدامات غیرکارشناسی بود و برخی وزارتخانه‌ها با حجم گسترده‌ای از ماموریت‌ها ادغام‌شان اشتباه بود و بعضا شاهد بودیم سه وزارتخانه را در یک وزارتخانه ادغام شد. هر چند که در دولت آقای روحانی تلاش شد تفکیک صورت بگیرد اما نشد. به هر جهت تفکیک امر درستی است که باید صورت بگیرد، ادغام کار غیرکارشناسی بود که جز هزینه چیزی در بر نداشت.

آیا اظهارات اخیر آقای حاج‌بابایی؛ رئیس کمیسیون برنامه و بودجه مجلس در خصوص ادغام وزارت نفت و آموزش‌وپرورش را نیز می‌توان در ردیف اظهار غیرکارشناسی قرار دارد؟

اینکه این اظهارات غیرکارشناسی است مسلم است تعجب اینجاست یک شخصی که چند دوره نمایندگی و حضور در دولت و به‌خصوص آموزش‌وپرورش داشته امروز بیاید پیشنهاد ادغام آموزش‌وپرورش و نفت را بدهد که در نوع خود بسیار جای تعجب دارد.

وزارت ارتباطات در عمل مخالف فیلترینگ است؟!

برای همه ممنوع جز «افسران جنگ نرم»!

سودفروش فیلترشکن به جیب چه کسانی می‌رود؟

آرمان ملی - یاسمین طالقانی: «کانال افسران جنگ نرم در نظر دارد در راستای فرمایشات مقام معظم رهبری مبنی بر لزوم جهاد تبیین نیاز روزافزون به حضور کاربران انقلابی در شبکه اجتماعی توئیتر در جهت مقابله با شبهات دشمنان ایران اسلامی و دفاع از کیان کشور اقدام به آموزش افراد علاقه‌مند به فعالیت در توئیتر نمایند.» یا در سایت آموزش افسران جوان جنگ نرم به برگزاری این دوره‌ها اشاره و در تبلیغ دوره آموزش از این عبارات استفاده شده است: «کار با تلگرام و بقیه پیام‌رسان‌ها رو از یه حرفه‌ای این کار یاد بگیر»، «اینستاگرامت رو قورت بده.»

وزارت ارتباطات هم اعتقادی به فیلتر ندارد

جالب اینجاست که وزارت ارتباطات هم که فیلترکننده شبکه‌های اجتماعی است در عمل اعتقادی به فیلترینگ ندارد و در اواخر فروردین وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات، در مورد برداشته‌شدن فیلتر از پیام‌رسان‌های خارجی گفت: «فیلترینگ شبکه‌های اجتماعی در اختیار وزارت ارتباطات نیست که بخواهد آن را بردارد.» اما اخیرا معاون وزارت ارتباطات برای یک گفت‌وگوی ساده تصویری با صداوسیما از اسکایپ استفاده کرد! به‌عبارتی در حالی که دولت برنامه‌اش توجه به پیام‌رسان‌های بومی است، برخی از اعضای دولت به حرفشان اعتقادی ندارند و از پیام‌رسان‌های خارجی استفاده می‌کنند. نکته قابل تامل آنجاست که موضوع صحبت اسکایپی معاون وزیر ارتباطات درباره قطع‌شدن پیام‌رسان‌های داخلی بود! اتفاقاتی که رخ داد نشان می‌دهد تبحر در اداره پیام‌رسان‌های داخلی کافی وجود ندارد. ۲ اردیبهشت قابلیت اینترکانکش روی چهار پیام‌رسان داخلی اجرایی شد، چهار پیام‌رسان بله، ایتا، آیگپ و گپ به یکدیگر متصل شدند. این پیام‌رسان‌ها به‌روزرسانی جدیدی ارائه دادند که حاوی امکان اتصال به مرکز تبادل پیام است. کاربران هر یک از این پیام‌رسان‌ها امکان ارسال پیام به مخاطبان خود را در سه پیام‌رسان دیگر را دارند. اما این پیام‌رسان‌های داخلی در ۱۱ اردیبهشت همزمان باهم قطع شدند. پس از قطع این پیام‌رسان‌ها صدای اعتراضی شنیده نشد که نمایانگر میزان استقبال از این پیام‌رسان‌ها در داخل کشور است.

دنیا به کام وی پی ان فروشان

برخی از کاربران ایرانی ترجیح می‌دهند از وی پی ان استفاده کرده و هزینه آن را بپردازند اما به سراغ پیام‌رسان‌های داخلی نروند. عیسی زارع‌پور، وزیر ارتباطات در مهر ماه سال گذشته در واکنش عدم جرم‌انگاری خرید و فروش فیلترشکن می‌گوید: «تلاش‌هایی صورت می‌گیرد تا استفاده از فیلترشکن‌ها علاوه بر غیرمجازبودن، جرم‌انگاری هم شود. از فیلترشکن استفاده نکنند و استفاده از فیلترشکن‌ها برای دستگاه‌هایی مثل موبایل و لپ‌تاپ و... آسیب‌پذیری‌های جدی به‌دنبال خواهد داشت و راه رخنه هکرها را هموار می‌کند. فروش فیلترشکن و کسب درآمد از آن غیرمجاز است، ولی نسبت به آن جرم‌انگاری نشده است و اکنون تلاش‌هایی صورت می‌گیرد که علاوه بر غیرمجازبودن، جرم‌انگاری شود.» مرور سایت‌های فروش وی پی ان به‌خوبی نشان می‌دهد؛ قیمت آن در سال جدید با جهش بالای قیمتی همراه شده و سود بالایی را نصیب فروشندگان فیلترشکن می‌کند. حدود ۳ ماه قبل، میانگین قیمت وی پی ان با ای‌پی ثابت و حجم نامحدود تک کاربره، ماهیانه ۸۰ هزارتومان بود. اکانت دوماهه همین فیلترشکن ۱۳۰ هزارتومان و سه ماهه آن ۲۰۰ هزار تومان بود که در حال حاضر قیمت اکانت یکماهه آن زیر ۲۰۰ هزارتومان نیست. اما یک فیلترشکن خوب و پرسرعت که بدون قطعی است؛ اگر پیش از محدودیت‌های اینترنتی برای دو کاربر به‌صورت ماهیانه از ۱۰۰ هزارتومان بود؛ در سالجاری ۱۵۰ هزارتومان هم فروخته می‌شود. وب‌سایت‌های بی‌شماری در فضای مجازی وجود دارند که به‌راحتی فیلترشکن می‌فروشند و به شبکه شتاب هم متصل هستند. در یکی از این وب‌سایت‌ها، قیمت فیلترشکن چند کاربر که در سال گذشته، به‌صورت فصلی ۹۰ هزار تومان بوده به حدود ۴۴۰ هزار تومان رسیده است. در ضمن قیمت ۶ ماهه این وی پی ان نیز حدود ۸۰۰ هزار تومان است. برخی فیلترشکن‌های یکساله با قیمت‌هایی بالای ۱.۵ میلیون تومان به فروش می‌رسند و عجیب اینکه کاربران نیز برای این فیلترشکن‌ها، هزینه می‌کنند. در واقع، کاربر ناچار است هر قیمتی برای یک وی پی ان گفته می‌شود را بپذیرد و هزینه کند؛ چون با فضای اینترنتی حال حاضر که توسط شرکت‌ها و اپراتورهای ارایه‌دهنده خدمات اینترنتی شکل داده شده، نمی‌تواند به واتساپ و اینستاگرام و بازی‌های مورد نیاز هر روزه‌اش وصل شود. اسفندماه سال گذشته، روزنامه «فرهیختگان» در گزارشی برآورد کرد که حجم بازار فیلترشکن‌های پولی در ایران حدود «۱۶ هزار میلیارد تومان» در سال است. رقمی دو تا سه برابر درآمد عملیاتی شرکت مخابرات ایران که به‌دست چرخه عظیمی از واسطه‌ها و فعالان حوزه فیلترشکن می‌رسد.

میدان سیاسی چپ و راست

در نهایت نباید از این نکته غافل بود که برخی قابلیت‌های شبکه‌های مجازی مانند سابق نیست چنانکه حضور کاربران فیک و نامشخص سبب اختلال در اطلاع‌رسانی به مردم شده است که این موضوع در بخش سیاسی پررنگ است چنانکه برخی با حضور در صفحات اصلاح‌طلبان علاوه بر توهین و افترا، اقدام به انتشار اخبار جعلی می‌کنند. انتقادات نادرست از اصلاح‌طلبان در توئیتر سبب بی‌اعتمادی‌بخشی از جامعه به این جریان شده و فضا به سمتی رفته است که اصلاح‌طلبان واقعی فرصت حضور و نشر دیدگاه‌هایشان را نداشته باشند. اما از سوی دیگر برخی اصولگرایان با اطمینان از عدم برداخلاقی سیاسی اصلاح‌طلبان هر آنچه در ذهن دارند را به‌عنوان واقعیت منتشر می‌کنند و حتی به افزایش تعداد حامیانشان می‌پردازند.

تلاش برای رفع کدورت‌ها به دولت محدود نشود

نماینده سابق مجلس با استقبال از رویکرد رئیس‌جمهوری در تداوم عفو رهبری در جریان حوادث شهریور تا پاییز سال ۱۴۰۱، گفت: این اقدام و اقداماتی در امتداد آنکه به نوعی بدل به مکمل و متمم آن شوند، قطعا تقویت همدلی را به‌دنبال دارد و در رفع کدورت‌ها مؤثر است. حجت‌الاسلام والمسلمین حسین سبحانی‌نیا تاکید کرد: رفع کدورت‌ها از جامعه البته صرفا نباید به دولت محدود شود و رؤسای سایر قوا و مجموعه‌های مرتبط به آنها هم باید در همین مسیر گام بردارند.

به سلایق و احزاب مختلف بها داده شود

عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی گفت: اگر به سلائق و احزاب مختلف بها داده شود و مسئولیت اجرایی کشور را به آنها بسپاریم، هم مشارکت در انتخابات بالا می‌رود. ا...وردی دهقانی در گفت‌وگو با ایسنا در خصوص تأکید رهبری بر ایجاد مشارکت بالا در انتخابات پیش‌رو، اظهار کرد: مقام معظم رهبری در دیداری که با مسئولان نظام داشتند نکات مهمی را مطرح کردند که یکی از مباحث اصلی ایشان بحث اقتصادی و همچنین تحقق شعار «رشد تولید و مهار تورم» بود.

مذاکرات برای میزان غرامت شروع نشده است

هنوز که هنوز است غرامت ایران پرداخت نشده است. معاون حقوقی رئیس‌جمهوری گفت: اگر نتوانیم با آمریکا توافق کنیم رایی که گرفته‌ایم را به دادگاه لاهه ارجاع می‌دهیم تا خودشان مبلغ را تعیین کنند. محمد دهقان در حاشیه جلسه هیات دولت در جمع خبرنگاران اظهار کرد: دعوایی از سال ۹۵ علیه آمریکا در دادگاه لاهه مطرح شد و جنگ تمام عیار حقوقی با آمریکا وجود داشت و در فروردین امسال رای بسیار مهمی صادر شد و آمریکا به نقض عهد محکوم شد. وی افزود: البته بخش‌هایی از خواست ما تامین نشد.

گزارش

جمیله علم‌الهدی در مسیر «خط‌شکنی»

جمیله علم‌الهدی، میان همسران روسای‌جمهور ایران شاید تنها زنی است که به‌صورت مستقیم خود را درگیر مسائل رسمی سیاسی کرده است. دیگر زنان روسای دولت در ایران آنچنان نقشی در امور سیاسی و اجتماعی ایفا نکردند یا حداقل در منظر عمومی این اتفاق نیفتاد. با حضور سیدابراهیم رئیسی در قامت کاندیدای رئیس‌جمهوری، نام جمیله علم‌الهدی بیش از گذشته بر سر زبان‌ها افتاد. «علم‌الهدی» نامی ناآشنا برای مردم ایران نبود اما نام جمیله علم‌الهدی زمانی همه‌گیر شد که سیدابراهیم رئیسی برای رقابت با حسن روحانی در انتخابات ریاست‌جمهوری سال ۱۳۹۶ اعلام آمادگی کرد. در این زمان بود که نام بزرگ‌ترین صبیه سیداحمد علم‌الهدی، نماینده ولی‌فقیه در خراسان‌رضوی و امام جمعه مشهد به‌واسطه ارتباط خانوادگی‌اش بر سر زبان‌ها افتاد. اما نقش‌آفرینی او به عنوان فعال سیاسی، بعد از در اختیار گرفتن سکان ریاست‌جمهوری توسط همسرش اتفاق افتاد. جمیله علم‌الهدی، دکترای خود در رشته فلسفه تعلیم و تربیت را از دانشگاه تربیت‌مدرس را سال ۱۳۸۰ گرفت و عضو هیات علمی گروه آموزشی رهبری و توسعه آموزشی دانشگاه شهید بهشتی است و درجه علمی دانشیاری دارد. در میان همسران روسای‌جمهور ایران شاید تنها زنی است که به‌صورت مستقیم خود را درگیر مسائل رسمی سیاسی کرده است. هرچند پیش از او عفت مرعشی؛ همسر هاشمی رفسنجانی به‌عنوان همسر رئیس‌جمهور سعی در نقش‌آفرینی داشت اما عفت مرعشی بیشتر نقشی غیررسمی در سپهر سیاسی ایران بازی کرد و وارد روابط رسمی یا دیدارهای رسمی با مقامات دیگر نشد. دیگر زنان روسای دولت در ایران آنچنان نقشی در امور سیاسی و اجتماعی ایفا نکردند یا حداقل در منظر عمومی این اتفاق نیفتاد. همسر سیدمحمد خاتمی، رئیس‌دولت‌های هفتم و هشتم که به نوعی مدرن‌ترین رئیس‌جمهور ایران هم به حساب می‌آمد، نه تنها فعالیت رسمی یا غیررسمی سیاسی و اجتماعی نداشت که هیچ‌گاه در انظار عمومی هم ظاهر نشد. از همسر محمود احمدی‌نژاد تنها چند تصویر بی‌کیفیت موجود است و همسر حسن روحانی هم هیچ‌گاه به رویت نرسید.

معنای دیگر نقش بانوی اول

اما به‌نظر می‌آید جمیله علم‌الهدی می‌خواهد این نقش را معنایی دیگر ببخشد. جمیله علم‌الهدی در این مدت سعی داشت پا در عرصه‌ای بگذارد که دیگر همسران روسای‌جمهور به آن به‌صورت رسمی ورود نکردند. او با رسانه‌های خارجی مصاحبه می‌کند، همایش زنان «تاثیرگذار» با حضور همسران مقامات و فعالان زن دیگر کشورها را برگزار کرد، سخنرانی می‌کند، در خصوص مسائل سیاسی و روز کشور اظهارنظر می‌کند، با همسران مقامات کشورهای دیگر دیدار رسمی دارد. او حتی درخصوص مسائل جنجالی مانند حجاب و ماجرای مرحوم مهسا امینی هم اظهارنظر کرد و گفت که این ماجرا تنها برای ارعاب و هراس‌افکنی از سوی آمریکا بوده است. وی در بهمن سال گذشته «کنگره بین‌المللی زنان تاثیرگذار» را میزبانی کرد و همین همایش باعث شد نام «بانوی اول» برایش عنوان شود. هرچند خودش معتقد است که عنوان «بانوی اول» مختص همسر مقام معظم رهبری است. این همایش انتقادات زیادی را در بر داشت. به گفته فاطمه حقیرسادات، دبیر علمی این کنگره، مبلغ ۲۰ هزار یورو به هر یک از برندگان آن داده شد. مخارج و جوایز این مراسم موجی از انتقادات را به سوی همسر رئیس‌جمهور روانه کرد. بسیاری از رسانه‌ها هدف این همایش و میزان اثرگذاری آن را زیرسوال بردند و خواستار شفاف شدن میزان هزینه‌های خرج‌شده و بودجه آن شدند. آنها درباره معیارها و منابع مالی سوال کردند اما تاکنون هیچ مقام رسمی یا هیچکدام از برگزارکنندگان مراسم پاسخی نداده‌اند. نام جمیله علم‌الهدی در چند روز اخیر باردیگر در رسانه‌ها پررنگ شده است. او با شهناز ابراهیم، همسر رئیس‌جمهور عراق دیدار رسمی داشته و تصاویری که از آنها منتشر شده حکایت از ملاقاتی مشابه دیدارهای دیپلماتیک دارد. مشابه دیدار مقامات رسمی کشورها با همان آداب و رسوم! هرچند خبری درباره گفت‌وشنودهای آن دو تاکنون منتشر نشده، اما دیدار رسمی ۲ همسر رئیس‌جمهور با پوشش خبری زیاد و انتقادات بیشتری همراه بود. به‌نظر می‌آید جمیله علم‌الهدی می‌خواهد نقشی مانند بانوی اول در سایر کشورها برای خود بسازد تا اولین همسر رئیس‌جمهوری باشد که در سپهر سیاسی و بین‌المللی ایران نقش بازی کند. در قانون اساسی ایران نقش رسمی برای همسر رئیس‌دولت در نظر گرفته نشده. با این حال خانم علم‌الهدی بدون نظر گرفتن خلأهای قانونی، با عنوان رسمی همسر رئیس‌جمهوری ایران می‌خواهد حضوری پررنگ‌تر داشته باشد. با این حال به‌نظر می‌آید در آینده اخبار و گفته‌های بیشتری از جمیله علم‌الهدی به گوش برسد و فعالیت‌های رسمی وی ابعاد دیگری به‌خود بگیرد. اما این فعالیت‌ها انتقاداتی هم به‌همراه خواهد داشت. فارغ از صحت یا نادرستی اظهارات و فعالیت جمیله علم‌الهدی، او به‌نظر می‌رسد می‌خواهد خطی را بشکند که سایر همسران روسای دولت نتوانستند یا نخواستند. افزایش نقش همسر بالاترین مقام اجرایی دولت می‌تواند منفعت و آثار مثبت زیادی داشته باشد. نقش این زنان می‌تواند کلیدی و تکمیل‌کننده باشد. تخصیص بودجه و رسمیت بخشیدن به چنین عنوانی آن هم از سوی همسر یکی از اصولگراترین دولت ایران، خط‌شکنی مثبتی محسوب می‌شود. دفتر همسر رئیس‌جمهور می‌تواند نقشی بازی کند که هیات دولت نمی‌تواند جایش را پر کند. او می‌تواند در کمپین‌های خیریه و فعالیت‌های اجتماعی، در کنفرانس‌های بین‌المللی و حتی در کمک به عریضه‌نویسی یا ارتباط با رئیس‌جمهور ایفای نقش کند یا حتی مانند عفت مرعشی با ارتباطات خود باعث حل برخی از مشکلات شود.